

izvirno znanstveno delo

UDK 351.816:364.4:"1945"

prejeto: 28. 8. 2000

Jure Gombač

prof. zgodovine in sociologije, mladi raziskovalec, Oddelek za sociologijo, Filozofska fakulteta, SI-1000 Ljubljana, Aškerčeva 2

"Dobrota", obmrtno podporno društvo poštних nameščencev

IZVLEČEK

V Sloveniji so po koncu prve svetovne vojne nastala številna podporna društva, ki so svojim članom pomagala prebroditi najrazličnejše življenjske preizkušnje. Mednje je spadala tudi "Dobrota", obmrtno podporno društvo poštних nameščencev. Njen upravni odbor je s pomočjo vpisnin, mesečnih prispevkov članov in z vlaganjem v nepremičnine pridobil sredstva, iz katerih je nato v primeru smrti poštним uslužbencem ali njihovim družinskim članom izplačeval podporo za dostojen pogreb in za pokritje stroškov, ki so bili s tem v zvezi. Konec druge svetovne vojne je pred to društvo postavil nove izzive, skupaj z oficirjem OZNE pa je v prostore na Čopovi ulici vstopila nova oblast.

SUMMARY

"DOBROTA" (BENEVOLENCE), AT DEATH SUPPORTING SOCIETY OF THE POSTAL EMPLOYEES

After World War I many support societies arose in Slovenia, which helped their members in overcoming various problems in their lives. Among the societies was "Dobrota", at death supporting society of the postal employees. Its managing committee gained finances from registration fees, monthly contributions of members and from investing into real property. In a case of death of a postal employee the society paid the family members or relatives a subvention for a decent funeral and for covering other expenses. The end of World War II brought before the mentioned society new challenges. Together with an officer of OZNA the new government settled in the premises in Čopova street.

Ključne besede: Ljubljana, podporno društvo, poštni nameščenci, obmrtna podpora, leto 1945, OZNA

Konec septembra 1944 je odsek za socialno skrbstvo pri predsedstvu SNOS izdal svojim referentom na terenu okrožnico, kjer jih je opozoril, da bo potrebno v skladu z njegovim programom po koncu vojne prevzeti v svoje roke vse socialne ustanove, bolniške blagajne vseh vrst, pokojninske zavode, privatne in državne domove za onemogle, pa tudi vsa otroška zavetišča in vajeniške domove. Zato je bila dolžnost vsakega referenta socialnega skrbstva, da v svojem rajonu popiše vse ustanove socialnega značaja in predlaga ljudi, ki naj bi ob

zlonu Nemčije prevzeli omenjene ustanove v svoje roke. Ti ljudje naj bi prišli iz vrst delavcev, lahko so bili tudi člani bivših strokovnih organizacij, na vsak način pa so morali sodelovati v osvobodilnem gibanju. "Le na tak način naj bi namreč delo odseka za socialno skrbstvo služilo ljudstvu in njegovim težnjam, oblast pa bi lahko edino na ta način resnično izvajala voljo ljudstva".¹

¹ Arhiv republike Slovenije (ARS), SNOS, šk. 485/1/3, Okrožnica, 29. 9. 1944.

Dne 18. maja 1945 je v stanovanje blagajnika obsmrtnega podpornega društva poštних nameščencev "Dobrota" na Čopovi ulici v Ljubljani vstopil oficir OZNE.² Vsem prisotnim je razložil, da mora iz varnostnih razlogov zapečatiti društveno blagajno. Obljubil je še, da bo on ali pa kak drug njegov sodelavec prišel čez kakih deset dni nazaj, odpečatil blagajno in s tem omogočil nadaljnje delovanje društva. Blagajnik se je z vsem tem lahko le nemo strinjal. Ko čez deset dni ni bilo nikogar, je upravni odbor sklenil počakati še nekaj časa, vendar pa so ga po skoraj enem mesecu čakanja pritiski članstva prepričali, da je treba nekaj ukreniti. Zaradi spoštovanja in morda tudi strahu do OZNE, se je sklenil na njene organe obrniti s pritožbo na Ministrstvu za socialno politiko Narodne vlade Slovenije. V njej je pojasnil svoje zahtege, da pa bi na ministrstvu vedeli, kaj sploh je "Dobrota", obsmrtno podporno društvo poštних nameščencev, se je odločil priložiti tudi nekaj dokumentacije. Iz nje se da razbrati številne zanimive in koristne podatke, ki nam omogočijo vpogled v delovanje tega in podobnih podpornih društev, ki so se oblikovala v Kraljevini Jugoslaviji ali še prej, in so omogočala svojim članom, da so lažje preživeli težke preizkušnje, ki lahko človeka doletijo v življenju.

Že ob nastanku Kraljevine SHS leta 1918 so poštni nameščenci spoznali, da se morajo zaradi zavarovanja svojih stanovskih, moralnih in materialnih koristi organizirati v stanovskih društvih. Ker pa so bila ta društva po svojih nalogah in dolžnostih zelo raznolika, je kmalu postalo jasno, da bo treba za nekatere primere ustanoviti posebna društva, ki se bodo ukvarjala samo s točno določenimi nalogami. Poštni nameščenci so namreč ugotovili, da številni stanovski kolegi ali pa njihove družine zaidejo v težak položaj, če umre kdo od njih samih, ali pa član njihove družine. Ko so hoteli dostojno pokopati umrlega, so zabredli v velike težave in dolgove, marsikdo pa je ostal celo brez sredstev za življenje. Najprej so si skušali pomagati s tem, da so organizirali zbiranje prostovoljnih prispevkov med sodelavci, prijatelji in znanci, vendar je bilo to za prizadetega mučno delo, sredstva, zbrana ta način pa največkrat niso bila zadosti.

Zato so postarji na pobudo stanovskih organizacij 24. maja 1922 na ustanovnem občnem zboru v Ljubljani ustanovili posebno društvo "Dobrota", ki je imelo nalogo, da ob smrti svojih članov svojcem izplača obsmrtno podporo. Ta je služila zato, da so se pokrili stroški za pogreb in vse ostalo, kar je bilo z njim v zvezi. Njihovo dejavnost je odobrila Pokrajinska vlada za Slovenijo v Ljubljani, natančneje oddelek za notranje zadeve

dne 24. junija 1922 z odločbo št. 23.011, in policijsko ravnateljstvo v Ljubljani dne 1. julija 1922 z odločbo 12/226/2.³

Društvo je bilo organizirano tako, da je moral vsak uslužbenec, ki si je hotel zagotoviti kritje teh stroškov, vstopiti v društvo in vanj vpisati tudi tiste člane svoje družine, za katere je hotel zagotoviti podporo. V ta namen je moral redno plačevati članske prispevke, s katerimi je nato društvo lahko krilo svoje izdatke.

Če bodočemu članu kakšna stvar ni bila jasna, je lahko prelistal knjižico "Pravila "Dobrote", obsmrtnega podpornega društva poštних uslužbenecv Ljubljana", kjer je lahko prebral, da ima Društvo namen po načelih vzajemne pomoči podeljevati denarno pomoč svojim članom in njihovim svojcem, da z njo lahko pokrijejo stroške, ki so nastali zaradi smrti. Denarna sredstva za svoje delovanje je društvo pridobilo iz vpisnin in rednih mesečnih članskih dohodkov, iz dohodkov imovine in raznih slučajnih dohodkov.

Društvo je vodil upravni odbor, sestavljen iz petih do sedmih članov, ki so mu pri delu in odločitvah pomagali še občni zbor članov in pregledovalci računov, vse prepire in nesporazume o društvenih zadevah med člani kakor tudi med člani in samim društvom, pa je razsojalo razsodišče. Posebne naloge v društvu so lahko opravljali tudi drugi odbori, komisije in poverjeniki.

Na začetku je društvo v svoje vrste sprejelo vsakega poštnega uslužbenca ne glede na njegovo uvrstitev v uradniškem ali služabniškem staležu in ne glede na starost. Kasneje pa je bilo treba zaradi preprečevanja različnih špekulacij in izkoriščanja tovariškega duha svojih vrstnikov omejiti pristopno starost in s tem prisiliti uslužbenca, da so v društvo vstopili že prej, ne pa šele takrat, ko je bila osebna ali družinska tragedija neizbežna. Tako so medse sprejeli samo osebe obeh spolov od drugega do štiridesetega leta starosti, ki so lahko v društvo vstopili bodisi kot samostojni člani, poštni uslužbenci, bodisi kot odvisni člani, ki jih je prijavil rodbinski poglavar, samostojni član društva. Članstvo je začelo veljati tisti dan, ko se je upravni odbor sestal in potrdil sprejem kandidata. Ko je nato na dom prispelo obvestilo o sprejemu v društvo, je zraven prispel tudi račun za vpisnino. Redne mesečne prispevke se je plačevalo prvi dan v mesecu, tolerirala se je desetdnevna zamuda, potem pa so začele teči zamudne obresti.

V društvo so sprejemali samo zdrave osebe in če je upravni odbor podvomil v zdravje določene osebe, ki je želela postati član, ali pa je hotela preiti

² Oddelek za zaščito naroda za Slovenijo, opomba avtorja.

³ ARS, Ministrstvo za socialno skrbstvo, šk. 5/31, Ministrstvu za socialno skrbstvo, Zapora blagajne pri "Dobroti", obsmrtnem podpornem društvu poštних uslužbenecv v Ljubljani, 9. 5. 1945.

med vrste članstva z višjo denarno podporo, je lahko zahteval zdravniško spričevalo. Prav tako je lahko še dve leti po pristopu razveljavil sprejem v društvo oziroma prestop v višjo skupino, če se je izkazalo, da je bila sprejeta oseba ob pristopu ali prestopu že bolna, pa društvo takrat za njeno bolezen ni vedelo. Vplačani prispevki se v tem primeru niso vrnil, saj je upravni odbor društva upravičeno domneval, da je bil nalagan in s tem ogoljufan.

Članstvo je prenehalo, če je član umrl, če je izstopil iz društva ali pa če je bil izbrisan ali izključen.

Ko je umrl član, ki je bil v društvu vsaj pol leta in je izpolnil tudi druge pogoje, določene s pravili in sklepi občnih zborov, se je po odbitku stroškov

svoj obstoj s tem, da je vsakoletne preostanke od dohodkov varno nalagalo v stavbna zemljišča in vrednostne papirje, ali pa je omogočilo svojim članom, da so lahko pri njem vzeli posojilo, ki so ga nato z obrestmi vred vrnil in obogatili blagajno. Odločili so se tudi, da članske prispevke diferencirajo po eni strani po vstopni starosti, po drugi strani pa po višini obmrtno podpore, ki si jo je hotel posamezni uslužbenec zagotoviti, ker samo članski prispevki pač niso zadostovali za to, da bi vsak dobil tako visoko obmrtno podporo, kot so jo pričakovali on ali pa njegovi svojci.

Člani so bili tako po starosti in po prispevkih razdeljeni na pet razredov. Leta 1943 je to izgledalo takole:

Starostni razred	Pristopna starost	leta vplač. za polno podp.	I. skupina s podporo din / lir 2500/950	II. skupina s podporo din / lir 5000/1900	III. skupina s podporo din / lir 7500/2850	IV. skupina s podporo din / lir 10000/3800	V. skupina s podporo din / lir 11000/4180
1.	od 2.-10. leta	---	2- / 0.80	6- / 2.30	9- / 3.45	12- / 4.60	13- / 4.95
2.	10.-25. leta	32	3- / 1.15	6- / 2.30	9- / 3.45	12- / 4.60	13- / 4.95
3.	25.-35. leta	27	4- / 1.55	8- / 3.05	12- / 4.60	16- / 6.10	18- / 6.85
4.	35.-40. leta	24	5- / 1.90	10- / 3.80	15- / 5.50	20- / 7.60	22- / 8.40
5.	40.-45. leta	21	6- / 2.30	12- / 4.60	18- / 6.85	24- / 9.15	27- / 10.30
6.	45.-50. leta	19	7- / 2.70	14- / 5.35	21- / 8	28- / 10.65	31- / 11.80
7.	50.-55. leta	18	8- / 3.05	16- / 6.10	24- / 9.15	32- / 12.20	35- / 13.10
8.	55.-60. leta	16	9- / 3.45	18- / 6.85	27- / 10.30	36- / 13.70	40- / 15.20
9.	60.-dalje	15	10- / 3.80	20- / 7.60	30- / 11.40	40- / 15.29	44- / 16.75

in morebitnega dolga izplačala obmrtna podpora. Če je član preminil pred potekom te polletne dobe, so se vrnil samo vplačani prispevki. Tistemu članu pa, ki se mu je zgodila nezgoda s smrtnim izidom, se je ne glede na dobo članstva izplačala vsaj podpora najnižje stopnje, glede na skupino, v katero je bil vpisan.

Kdor se je želel izpisati iz društva, je moral o tem pisмено obvestiti upravni odbor. S tem so mu ugasnile vse s članstvom združene ugodnosti, vplačani prispevki pa se mu niso vrnil.

Tudi vse člane, ki jih je društvo odločilo izbrisati ali izključiti iz svojih vrst, je čakala podobna usoda. Tisti, ki so bili izključeni zaradi svojega zlonamerne ravnanja, katerega rezultat je bil oškodovanje koristi društva in tisti, ki so bili izbrisani zaradi nezmožnosti plačevanja rednih mesečnih prispevkov, so izgubili pravico do podpore in do denarja, ki so ga do tedaj že vložili.⁴

Čeprav društvo ni stremelo po tem, da bi kot nekakšna zavarovalnica začelo iz prispevkov svojih članov kovati dobiček, je vseeno hotelo ohraniti

V tem letu se je v petih razredih nahajalo 3147 članov, upravni odbor pa je razpolagal z premoženjem, vrednim okoli milijon tristo tisoč lir.⁵

Ob koncu vojne je v mesecu maju društvo sklenilo narediti bilanco, da bi upravni odbor, članstvo, pa tudi oblasti lahko ocenili, kako je vojna vplivala na delovanje društva in kaj to pomeni za njegovo prihodnost.

Na svoje veliko zadovoljstvo so ugotovili, da so z razširitvijo svojih dejavnosti pridobili nova sredstva in ta so jim močno olajšala podeljevanje podpor. Kratkoročna posojila, ki so jih člani med vojno lahko najemali pri društvu in jih nato z obrestmi vračali v blagajno, so se izkazala za odlični vir zaslužka. Prinašala so namreč veliko večji dobiček, kot ostale dejavnosti.

Denar je bil naložen tudi v Poštno hranilnico, Kreditno zadrugo Maribor, Mestno hranilnico in v Poštni dom. Nekaj ga je bilo vložene tudi v vrednostne papirje.

Tudi obe društveni zemljišči v Ljubljani sta prinašali dobiček. Zemljišče ob Ipavčevi cesti je

⁴ ARS, Ministrstvo za socialno skrbstvo, šk. 5/31, Pravila Dobrote, obmrtnega podpornega društva poštних uslužbenecv Ljubljana.

⁵ ARS, Ministrstvo za socialno skrbstvo, šk. 5/31, Poročilo o delovanju v letu 1943.

Izkaz

članov „DOBROTE“, umrlih v letu 1942/43

Zaporedna številka	Priimek in ime umrlega člana	Bivališče	Starost	Pristopil dne	Umrli dne	Član skupine	Pripadajoča podpora
							Lir
1	Dolinšek Peter	Jesenice	70	1. 7. 1925	3. 3. 1942	V.	4180
2	Kranjc Franc	Ljubljana	52	1. 7. 1925	4. 4. 1942	II.	1900
3	Pivk Franc	Škofja Loka	58	5. 11. 1930	24. 6. 1942	V.	4180
4	Majzelj Alojzij	Metlika	55	26. 6. 1927	15. 12. 1942	II.	1900
5	Ažnah Uršula	Ljubljana	78	1. 7. 1925	2. 1. 1943	V.	4180
6	Epich Ana	Ljubljana	78	1. 1. 1926	11. 1. 1943	II.	1900
7	Avser Drago	Ljubljana	62	16. 2. 1925	12. 1. 1943	V.	4180
8	Brus Ivan	Ljubljana	82	1. 7. 1925	18. 2. 1943	V.	4180
9	Pristov Andrej	Ljubljana	74	1. 7. 1925	19. 2. 1943	V.	4180
10	Lavrič Frančiška	Ljubljana	49	1. 7. 1928	25. 2. 1943	V.	4180
11	Blanč Franc	Ljubljana	55	10. 1. 1929	11. 3. 1943	II.	1900
12	Grimš Anton	Škofja Loka	79	14. 3. 1922	1. 3. 1943	II.	1900
13	Šegula Alojzija	Ljubljana	63	14. 3. 1922	27. 3. 1943	V.	4180
14	Katič Miloš	Šibenik	76	9. 2. 1926	16. 3. 1943	V.	4180
15	Herz Josip	Ljubljana	77	7. 4. 1925	26. 4. 1943	V.	4180
16	Štok Malči	Ljubljana	33	28. 12. 1940	17. 5. 1943	IV.	2280
17	Bezljaj Jakob	Ljubljana	74	1. 7. 1925	27. 5. 1943	V.	4180
18	Žandar Valentin	Ljubljana	58	3. 1. 1926	18. 6. 1943	V.	4180
19	Šemrov Franc	Ljubljana	71	10. 3. 1922	20. 6. 1943	V.	4180
20	Ahlin Ignacij	Novo mesto	71	1. 8. 1925	8. 7. 1943	II.	1900
21	Drnovšek Andrej	Ljubljana	65	1. 7. 1925	12. 7. 1943	V.	4180
22	Sparhakeľ Ludovik	Ljubljana	83	23. 2. 1925	9. 8. 1943	V.	4180
23	Lesjak Angela	Ljubljana	61	18. 7. 1925	22. 8. 1943	V.	4180
24	Tavzes Nuška	Ljubljana	28	1. 1. 1926	26. 8. 1943	II.	1900
25	Costa Viljem	Ljubljana	18	15. 4. 1931	13. 9. 1943	II.	1900
26	Janžekovič Bogdan	Ljubljana	22	19. 2. 1931	5. 10. 1943	V.	4180
27	Lesjak Ivana	Ljubljana	83	1. 7. 1925	15. 10. 1943	V.	4180
28	Lichteneker Radovan	Zagreb	39	8. 2. 1934	26. 10. 1943	V.	4180
29	Gaberc Gabrijel	Ljubljana	18	4. 4. 1927	4. 7. 1943	I.	950
30	Brejc Avguštin	Novo mesto	53	11. 4. 1930	15. 9. 1943	II.	1900
31	Kokovica Ana	Novo mesto	44	12. 5. 1933	3. 10. 1943	V.	4180
32	Filipčič Maks	Novo mesto	40	1. 2. 1941	10. 10. 1943	III.	1710
33	Simič Anton	Novo mesto	40	1. 11. 1933	14. 9. 1943	II.	1900
34	Bizovičar Jože	Ljubljana	64	1. 7. 1925	6. 11. 1943	V.	4180
35	Primožič Leopold	Ljubljana	73	2. 6. 1924	11. 11. 1943	V.	4180
36	Treven Frančiška	Ljubljana	79	4. 3. 1925	13. 12. 1943	V.	4180
37	Tručl Rupko	Ljubljana	60	4. 8. 1923	16. 12. 1943	V.	4180
38	Bajec Nada	Ljubljana	38	5. 4. 1927	7. 12. 1943	V.	4180
39	Ločičnik Vinko	Ljubljana	59	13. 3. 1922	22. 12. 1943	V.	4180

ARS; MSS, šk. 5/31

bilo razdeljeno na 20 parcel po 345 kvadratnih metrov, zemljišče ob Ciril in Metodovi cesti pa na 42 parcel po 330 kvadratnih metrov. Člani društva so te parcele lahko najeli in jih obdelovali, v zameno pa so plačevali najemnino. Kasneje naj bi za njih na tem prostoru zrasli stanovanjski naselji.⁶

Zaradi vojnih razmer je marsikateremu članu postalo nemogoče plačevati mesečne obroke, zato članarine niso mogli poravnati. Raje so pisno zaprosili upravni odbor društva za odlog plačila. Ta jim je odlog sicer odobril, vendar je zaračunal zamudne obresti. Na ta način se je v blagajno

nteklo še nekaj dodatnega denarja.

Tako je konec maja leta 1945 društvo "Dobrota" in njenih 3100 članov razpolagalo z premoženjem, vrednim okoli dva milijona sedemsto tisoč lir.⁷ Vsa ta sredstva so imela še vedno en in isti cilj, na human način pomagati poštnim uslužbencem kriti stroške pogreba in ostalih stvari, ki so bile z tem v zvezi. Denar, ki so ga dobili s pomočjo dodatnih dejavnosti, jim je olajšal dosego tega cilja, saj samo mesečni prispevki in vpisnine zaradi upadanja števila članov niso bili več dovolj.

Upravni odbor je na osnovi vseh teh dejstev

⁶ ARS., MSS, šk. 5/31, Poročilo o delovanju v letu 1943.

⁷ ARS, MSS, šk. 5/31, bilanca dne 9. 5. 1945.

ministrstvu želel dokazati, da društvo "Dobrota" ni privatno pridobitno podjetje, temveč "prava stanovska pomoč poštним uslužbencem, ki izpolnjuje namene sindikalnih organizacij". Zaradi tega je bilo nujno, da se tudi v novih razmerah zagotovi njegov obstoj. Zapora društvene blagajne je ta obstoj resno ogrozila, saj članom, ki so jim umrli svojci in ki so na osnovi pravil zahtevali, da se jim izroči podpora, niso mogli ustreči.⁸

Ministrstvo za socialno politiko je konec junija 1945 poslalo na OZNO v Ljubljani dopis, kjer je prosilo za pojasnitev zapleta v zvezi z "Dobroto".⁹ Na odgovor ni bilo treba dolgo čakati. Že čez pet dni je ministrstvo sporočilo upravnemu odboru, da je OZNA zapečatila blagajno obsmrtnega podpornega društva "Dobrota" v Ljubljani le iz varnostnih razlogov in da se lahko ob prisotnosti njihovega organa in organa OZNE odpečati in izroči nadaljnjemu poslovanju.¹⁰

Naslednji dan so se tako v blagajnikovem stanovanju na Čopovi v Ljubljani, kjer so bili tudi uradni prostori društva, zbrali blagajnik "Dobrote", uslužbenec ministrstva za socialno politiko in oficir OZNE. Odpečatili so blagajno, vrnjen je bil njen ključ in še enkrat so prešteli denar, ki se je v njej nahajal. Ker je bilo vse v redu, je društvo takoj lahko začelo izplačevati premije, ki jih je dolgovalo svojemu članstvu.¹¹ Čas za popolno prevzetje vseh ustanov socialnega značaja s strani ministrstva za socialne zadeve še ni nastopil.

VIRI

Arhiv Republike Slovenije, SNOS, šk. 485/1/3.

ARS. Ministrstvo za socialno skrbstvo šk. 5/31.

ZUSAMMENFASSUNG

♦DOBROTA♦ - der Bestattungs-Unterstützungsverein der Postangestellten

Am 24. Mai 1922 gründeten Postangestellte auf Anregung von Standesorganisationen einen besonderen Verein "Dobrota" (Güte) mit der Aufgabe, beim Tode ihrer Mitglieder den Familien-

angehörigen eine Unterstützung auszusahlen. Man stellte nämlich fest, daß Todesfälle zahlreichen Standeskollegen und deren Familien große Schwierigkeiten bereiten konnten. Um die Kosten zu bestreiten, mußte jeder Angestellte gemäß den Bestimmungen dem Verein beitreten und jene Familienmitglieder eintragen lassen, für die er eine derartige Unterstützung sicherstellen wollte. Zu diesem Zwecke mußte er zunächst eine Einschreibgebühr entrichten und danach den monatlichen Beitrag regelmäßig zahlen, mit denen der Verwaltungsausschuß die Vereinsausgaben bestritt. Durch besondere Bestimmungen in der Satzung wollte man verschiedenen Spekulationen und Ausnutzungsversuchen des kollegialen Geistes der Vereinsmitglieder vorbeugen.

Bald wurde festgestellt, daß sich Unterstützungen allein mit Beiträgen der Vereinsmitglieder nicht auszahlen lassen. Aus diesem Grunde wurden alljährliche Überschüsse von Einkünften sicher in Immobilien und Wertpapieren angelegt und durch kurzfristige Anleihen der Kassenstand verbessert. Während des Zweiten Weltkriegs wurde diese Tätigkeit noch verstärkt, und Ende Mai 1945 verfügten der Verein "Dobrota" und seine 3100 Mitglieder über ein Vermögen im Wert von ca. 2.700.000 Lire. Doch das auf diese Art angesammelte Kapital weckte bei der künftigen Staatsmacht Verdacht; bereits im September 1944 beschloß sie, alle Sozialeinrichtungen, Krankenkassen aller Art, Pensionsfonds, Privat- und Staatsaltersheime sowie Kinderhorte und Lehrlingsheime in ihre Hand zu übernehmen.

Ende Mai 1945 betrat ein Offizier der OZNA (Geheimpolizei) die Vereinsräumlichkeiten in der Čopova ulica und versiegelte "aus Sicherheitsgründen" die Vereinskasse. Der Verein konnte folglich seinen Verpflichtungen gegenüber den Mitgliedern nicht mehr nachkommen. Die Lage blieb einen Monat lang unverändert, bis es dem Verein mit Hilfe des Ministeriums für Sozialhilfe (Ministrstvo za socialno skrb) gelang, die Abteilung zum Schutz des Volkes (Oddelek za zaščito naroda) zu überzeugen, daß "Dobrota" kein privates gewinnbringendes Unternehmen, sondern eine echte ständische Unterstützungseinrichtung von Postangestellten sei, welche die Zwecke von Gewerkschaftsorganisationen erfülle. Der Verein durfte bis auf weiteres seine Tätigkeit fortsetzen, nachdem die Öffnung der Vereinskasse unter den wachsamen Augen aller Beteiligten vollzogen worden war.

⁸ ARS, MSS, šk. 5/31, Ministrstvu za socialno politiko, Zapora blagajne pri "Dobroti", 9. 5. 1945.

⁹ ARS, MSS, šk. 5/31, OZNA, Ljubljana, 22. 6. 1945.

¹⁰ ARS, MSS, šk. 5/31, Narodna vlada Slovenije, Ministrstvo za socialno politiko, Uradni zaznamek, napisan ročno, 27. 6. 1945.

¹¹ ARS, MSS, šk. 5/31, Narodna vlada Slovenije, Ministrstvo za socialno politiko, 27. 6. 1945